

Pericopa Truma - Ce sunt heruvimii? [anul 5785]

În pericopa noastră scrie că în sfânta sfintelor, în inima activității religioase evreiești, se află doi heruvimi: „Să faci doi heruvimi din aur – bătuți cu ciocanul să-i faci – la cele două capete ale capacului. Să faci un heruvim la un capăt și un [alt] heruvim la celălalt capăt; ca parte din capac să faci heruvimii, la cele două capete ale sale. Și să fie heruvimii cu aripile întinse în sus, acoperind cu aripile lor capacul, iar fețele lor să fie întoarse unul spre celălalt; înspre capac să fie fețele heruvimilor” (Exodul 25:18-20).

Locul din care Domnul vorbește cu Moise și îi transmite poruncile (mițvot) este „dintre cei doi heruvimi”: „Și Mă voi face cunoscut ție, acolo, și voi vorbi cu tine de deasupra capacului, dintre cei doi heruvim care sunt deasupra chivotului Mărturiei, tot ceea ce îți voi porunci pentru copiii lui Israel” (Exodul 25:22).

Și în sfânta sfintelor din templul din Ierusalim erau doi heruvimi, însă ei difereau de cei din tabernacol prin mărimea lor, prin forma lor cât și prin materialul din care erau făcuți: „În încăperea din spate a făcut doi heruvimi din lemn de pin, fiecare cu înălțimea de zece coți. O aripă a heruvimului avea cinci coți, iar cealaltă aripă cinci coți. De la vârful unei aripi până la vârful celeilalte aripi erau zece coți. Al doilea heruvim avea tot zece coți. Cei doi heruvimi aveau aceeași mărime și aceeași formă. Înălțimea unui heruvim era de zece coți și tot așa a celuilalt heruvim. Și a pus heruvimii în încăperea interioară. Aripile heruvimilor erau întinse, astfel că aripa unui heruvim atingea un perete și aripa celuilalt heruvim atingea celălalt perete, iar celelalte aripi ale lor erau întinse spre mijlocul încăperii, o aripă atingând-o pe cealaltă. Și a îmbrăcat heruvimii în aur (1Regi 6:23-28).

Așadar, întrebarea din titlu este importantă pentru înțelegerea credințelor și cugetelor din Tanach.

Din citire atentă a acestor versete și din altele din Tanach, noi învățăm doar că ele erau creaturi cu față și aripi.

Nu există tradiții vechi despre esența heruvimilor. Traducerile antice în frunte cu cea greacă „Septuaginta”, transliterează pur și simplu cuvântul ebraic *k/heruv* כְּרוּב. Cuvântul român „heruvim” provine din forma grecească, fiind copiată deoarece e folosit și ca termenul de „arhanghel” al bisericii ortodoxe. În engleză a intrat forma ebraică „cherub”. Primul care îl traduce este înțeleptul evreu Filon din Alexandria din sec. 1 e.n. ca „cunoștință și știință mare”. El a analizat cuvântul *cheruv* ca *hacher rav*, adică „cunoștință mare”. Iosefus Flavius pe de altă parte spune că „forma lor nu seamănă cu nicio altă viețuitoare” și „că nimeni nu-și poate închipui care era forma lor”.

Însă există multiple interpretări evreiești, din care vom aminti câteva:

1. Primul care a propus o soluție a fost înțeleptul din Talmud, amora, Rabi Abahu din Cezarea (jurul anului 300 e.n.). El crede că cuvântul provine din cel aramaic *ke-ravia*, care înseamnă „ca un copil” și susține că acest cuvânt înseamnă „copil cu aripi”. În Talmud apar mai mulți înțelepți care îl contrazic. O mare problemă este că nicăieri în arta din orientul antic nu există așa ceva. Doar în cea greco-romană există copii cu aripi sub forma lui Eros, Cupidon și alții. Aceasta poate explica legătura erotică a heruvimilor pe care o fac unii înțelepți din Talmud.

2. După „Midraș HaGadol”, un midraș târziu din evul mediu, forma heruvimilor este a unor oameni cu aripi. Nu este vorba despre copii, ci probabil despre adolescenți. Și marii comentatori Ralbag și Rașbam aveau păreri asemănătoare.
3. Menahem Ben Saruk și Even Ezra propun că heruvimii ar fi diferite viețuitoare. Alții propun păsări sau păsări cu cap de om. Alții propun că ar fi boi.
4. Propuneri ale unor cercetători creștini. Orientalistul german August Dillmann (1823-1894) a propus forma heruvimilor ca fiind de grifoni – lei cu aripi cu cap de vultur. Majoritatea cercetătorilor astăzi merg în urma a doi mari cercetători biblici – William Albright și Roland de Vaux și propun că ar fi sfincși cu aripi, adică lei cu aripi și capete de oameni.

Însă cercetători israelieni nu acceptă aceste propuneri (boi, grifoni, sfincși) din cauză că heruvimii trebuie să fie verticali și nu pot fi patrupezi. Dacă erau așa, nici nu puteau sta la marginea capacului ci dea lungul capacului. Mai putem adăuga că probabil aripile le erau întinse în față, o poziție extrem de ciudată pentru un patrupe. Sunt cercetători care spun că faptul că sunt menționate lățimea și înălțimea, dar nu și lungimea, ne arată că erau pe vertical. Și mai sunt încă propuneri și îndoieli.

Astfel, „candidații” ar fi viețuitoare cu aripi în poziție verticală, care se găsesc mult în arta orientală antică. Viețuitoare potrivite ar fi: păsările, scarabeii, oamenii cu aripi și șerpii cu aripi. Cel mai plauzibil ar fi oameni cu aripi, după cum propun unii comentatori. Această idee poate fi dovedită prin câteva argumente. În primul rând, numai la oameni, dacă stau în picioare drepti, pot fi mai înalți decât celelalte animale propuse, iar aripile lor pot fi lungi „cât” înălțimea lor. Cu toate acestea vor arăta respectabili și nu respingători.

Într-adevăr, oameni „vii” au măsura brațelor egală cu înălțimea lor. Aceasta este dovedit în desenul notoriu al lui Leonardo da Vinci „Omul Vitruvian”. Dacă ar fi vorba despre aripi deasupra mâinilor, ele trebuiau să fie de lungimea mâinilor și nu cum apare adeseori în arta orientală antică: aripile aparând mai lungi decât mâinile.